

ГЕНУЯ.

(Кореспонденція до "Українських Робітничих Вістей").

(Докінець.)

БОРІТЬБА НА САМІЙ КОН- ФЕРЕНЦІІ.

а) Міжнародний капітал проти міжнародного пролетаріату.

На самій же конференції виявилось, що світовий капітал розуміє під "відбудовою світового господарства" нічого іншого, як експлуатацію Радянської держави через капіталістичні держави, а крім цього знищення соціальних і політичних здобутків революції.

І хотів конференція виявила, що атлантичні політична організація не істотує більше, бо не має жодного впливу, що її лідери — боротьба проти німецької небезпеки — що між Англією і Францією є різниця, то ми мусимо підкреслити, що боротьба між Англією і Францією, це головне боротьба о більшу участь поодиноких капіталістичних груп в експлуатації Радянських держав. Очевидно, що і англійський імперіалізм побоюється скріплення становища Радянських держав в Азії та впливів Радянських держав на застроє соціальної кризи в Англії.

Радянські держави, коли прийняли запрошення на Генуїську конференцію не робили собі ніяких ілюзій. Вони цілком свідомі були цього, що ніяка капіталістична держава не в силі в утилітний спосіб приступити до відбудови світа. Бо всі вони мають лише одну ціль: збагатитись коштом слабшого.

Се наглядно виказує сам хід конференції. Там йшла боротьба впродовж істотного соціалізму.

Капіталістичні держави домагались в своїм меморіалі реституції приватної власності та хотіли наложити на Р.Ф.С.Р. колоніальні тягарі, подібні до тих, що наложено на Німеччину в Версалі. Сим вони хотіли розпочати "відбудову".

Но Р.Ф.С.Р. се не Німеччина, її ніхто не повин в тому, що Р.Ф.С.Р. не згодила ся на ті жаждани, жаждани які в суті представляють боротьбу капіталістичного світа проти соціалістичного.

Р.Ф.С.Р. се перша робітничая держава, яка старалась відстояти соціалізм. Головною вагу кладає на опанованні великої промисловості. І тому то Радянський уряд і в Генуї не уступив на пункті націоналізації. Велика промисловість мусить остати в руках пролетаріату, якого репрезентує в Р.Ф.С.Р. Радянський уряд. Очевидно велику промисловість можна в інтересі пролетаріату в ріжний спосіб використати. Тому то теж є ріжні форми господарства в галузі великої промисловості. Велика промис-

ловість може бути заряджувана Радянським урядом впродовж або фабрики можуть бути виарендовані, а в договорах про аренду робітничий уряд визначає висоту прибутку, що йому припадає, як теж і умови праці.

Обі форми господарки різнять ся між собою: в першому випадку робітничая держава сама управляє великою промисловістю, тобто організацію робітників і їх факторів. Цілий прибуток припадає пролетарській державі. В другому випадку господарство приватний капіталіст. Прибуток впливає в його кишені, а він платить державі чиниш найму.

Але в обох випадках велика промисловість знаходиться в руках пролетарської держави, яка має вплив на народне господарство. І коли зависимість великої промисловості Р.Ф.С.Р. від заграничного капіталу уступає, тоді пролетарський уряд має можливість нести як найістотнішу націоналізацію. Боротьба о націоналізацію, се боротьба о здобутки революції і тому Радянське правительство в Генуї так за нею обстоювало, тому то воно не хотіло звернути заграничним капіталістам на власність маєтки, які вони раніше мали в Радянських державах. А щоб дістати від заграничного капіталу потрібні кредити, воно зняло свою готовість поробити їм всякі уступки, які лише не торкнулись б принципів знесення приватної власності. Таким то чином Радянське правительство заступало в Генуї одні з основних принципів світового робітничого руху.

б) Боротьба імперіалістів о нафту.

Що імперіалістам зовсім не розходило в Генуї о "відбудову" світа, що вони властиво і дальше хотіли закріпити пролетаріат, що в них головною "відбудовою" була лише боротьба о більші участі в міжнародній експлуатації, се наглядно докazuje боротьба імперіалістів між собою о нафтові терени. І на тім тлі ілюструють ся найбільш причини антагонізму Франції і відтак Америки проти Генуїської конференції.

В капіталістичному світі всякі війни ведено о ринки збуту або о сировину. Неодмінний конфлікт повстав зади бавовни чи зади заліза, вугля і т. п. Зараз, як ми вже в минулому році виписали на шпальтах нашої часописи, іде між Америкою і Англією боротьба о нафту. Нафта а згадуємо, вона заступає тепер вугіль (пильний вугіль). Нафта треба тепер і для автомобілів і для аеропланів і для підземних лодок. Так то від нафти залежить і економічна і вій-

ськова сила держави. Америкаська політика все йшла в напрямі здобування нафтових теренів, без огляду на те, що вони знаходились далеко від Америки. На цю політику впливала "Standard Oil Company", що об'єднувала всі американські нафтові товариства. Суперником американської нафтової політики являється все Англія, де "Royal Dutch-Shell" об'єднує всіх інтересів нафти в Англії, до якого належать і голландські капіталістичні групи і управа англійської флотії. Оба ті тресті ведуть отже боротьбу о нафту на цілому світі. В Персії, Мезопотамії, Туреччині, на Балканах, в Галічії, Мексиці, Голандії, Індії і Китаю. І очевидно коли і нафта з Р.Ф.С.Р. (Баку) мала піти в Європу то і вони оба і тут зіткнулись.

Хотів Франція змагалась в своїй все зростаючій великій промисловості вугіль заступати ролю, хотів вона великий вплив здобула на нафтові терени в Польщі, Румунії, Сербії і на Чехословаччині, то в неї тепер не можна говорити про самостійну нафтову політику Франції. Французька нафтова політика залежить від її зовнішньої політики. До літа 1920 р. попірала тому Франція англійські інтереси. Від сего часу зближається Франція з Американою, та і тому вона попірає її проти Англії. "Standard Oil Company" закупила велику частку французької преси, між ними і впливовий "Matin" і засновала французько-американське нафтове товариство. Франція заключила теж окремі договори з Англією, то для американської нафтової політики в Малій Азії має велику вагу.

І тепер, коли переговори англійської нафтової тресту з Радянським правительством в справі експлуатації нафтових теренів в Гruzії закінчено, Франція — речник американської нафтової політики висукула завдання від неї Бельгії, яка обстоювала реституцію власності старих закордонних власників, щоб в той спосіб не допустити до англійської концесії в Гruzії. Бельгія а разом з нею Франція не підписали меморіалу в справі "відбудови". А Америка, яка в тім найбільше заінтересована, запротестувала проти сего.

Оттак то "відбудову" володарі світа зруйнували ними світ. Ми старались тут о спільніший виснажити проблеми, які виринули на сій конференції. Ми мусимо тепер ще підкреслити, що наше багале допомогти побіді пацифістичних буржуазних тенденцій зовсім щире, бо по нашому переконанню се побіда не сплине соціальної революції. Коли б ці тенденції здійснились, то вони довели б продукцію до такого степеня, що викличе в нас острійші кризи і конфлікти між капіталістичними групами поодиноких країв. Якраз боротьба проти світового го-

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА.

(Відозва віденського комітету "Голодним Українцям").

Більше семи літ над Великою Україною тяжить велике горе. Довгі війни, спочатку всевітній імперіалізм, а потім горожанська, забрали у населення України кращі сили, кращих робітників, забрали худобу потрібну в господарстві, зерно, припаси для харчування. Словом, забрали все необхідне для життя і фізичного розвитку краю. Перед 1921 р. Україна була вже виснажена в кінці, особливо її південь на частину, де найдовше були фронтні горожанські війни. Населення тут з непомірними труднощами здобувало собі хліб насущний. В 1921 році впадо страшне нещастя — посуха, особливо на губернії Запорозьку, Катеринославську, Миколаївську і Донецьку. Всі посіви, трави, ярина — вигоріли, на деревах похололо листе і обшарпалося. Богата земля — що годувала населення своє і чуже, перетворилась в випалену — порепану пустилою а на сій пустелі лишилось майже десять мільйонів людей. Сі люди, старі й молоді, підроски і діти, наші батьки і матери, брати і сестри опинились перед страшною примарою голодної смерті. Вже в 1921 році в сих краях вмирало з голоду десятки тисяч людей. А разом з голодом впади на Україну і страшні пошести тифу, холери і інші. Люди не мають порятунку. В боротьбі за життя зли все, що можна було, не стало зерна, і лі содому, сухе бадиле, кору, не стало соди — почали їсти котів, собак, падо — страшно сказати почали їсти трупи своїх дітей, а потім почали їсти і одно одного.

Над краєм, над Україною повис жак і божевіле! Пять великих губерній конає в передсмертних муках, в найстраш-

ні сподарського хаосу викличе світову кризу.

Треба б ще агадати про Радянську Україну на сій конференції.

Ітригій петлюрівської делегації проти Рад. України, між посередній підмоги Франції і Малої Антанти не мали успіхів. Надії вислані галіцької диктатури, яким американські долари уможливили побут в Генуї, на підмоги Лойд Джорджа не сповнились.

Рад. Україна, репрезентована т. Хр. Ю. Раковським, по раз перший застала на світовій конференції. Рад. Україна мала свого представника в Федерації Радянських Держав. Він мав нагоду так в зносинах з пресою, як і в фінансовій комісії зустрітись з нашими інтересами. З свого завдання він взяв ся зважати на причини сего піднесення престижу Рад. України.

Іван Сокира.

Берлін-Дале, в маю 1922 р.

нших муках голоду і просягає до цілого світа руки з мольбою "Поможіть". Ми стоїмо перед фактом загибелі нашого народу! Треба бути не людиною, щоб не здригнулось серце при уяві сього нещастя. Треба бути звірем, щоб з яких небудь політичних чи інших міркувань отягитись з допомогою нашим братам і цілому краю. Треба бути каменюком, чуючи мольбу голодного подати хоч крихту хліба, спокійно обідати і вечеряти шодня. Громадяни України! Ви живете в таких умовах, що можете шодня обідати, ходите одітими і обутими, прийняти до таких ми звертаємось. Не забувайте тих мільйонів, що вже цілий рік не бачили шматка справжнього хліба печеного, не їдять зовсім вареного, ходять голі і босі. Прийдіть як найшкороше з допомогою, подайте руку тим, що вже конають. Поможіть їм побороти страшну голодну смерть.

Під сим оком 21 квітня сього року в Відні заснував ся і провадити свою роботу комітет "Голодним Українцям". Люди ріжних партій і напрямків, від найлінійших до правих, заслі при однім столі під сим гаслом, відложивши всякі ріжніці в політичних чи соціальних поглядах, ратувати край і нарід. Рішили закласти перед усім наше громадянство, щоб не оглядаючись на ніякі політичні чи інші міркування, нічим не вимовляючись, зараз же в теперішніх умовах, несли поміч яку можна дати, а поруч з тим виснажити всяким інтернаціональним і чужокраєвим запомоговим організаціям ситуацію на Україні, яка так довго, майже аж до безсеня сего року не було зовсім зясована — і клякати їх до помочи нашому краю також.

До Комітету вислали своїх представників такі організації: "Український Жіночий Союз", "Запозоговий Комітет Робітників", "Український Соціологічний Інститут", "Студентське Т-во Сін", "Товариство Соціалістичної Молоді імени Драгоманова", "Жіноча Ліга Мира і Свободи", "Союз Українських Журналістів і Письменників" і "Товариство Прихильників Освіти" і запро-

шені особито діяти як проф. М. Грушевський, редактор "Літературно-Наукового Вістника", О. Олександров, голова Горожанського Комітету, Дмитро Левинський, довголітній червонохрестний діяч, Д. Ярослав Охуневський, голова Об'єднання українських видавців, Ю. Сірий і інші. Комітет зв'язав ся з головнішими інтернаціональними запомоговими організаціями і звернув ся до них з закликом до помочи Україні в її матеріальному і духовному голоді. Бо духовний голод вона терпить ще гірший, без порівняння, ніж Росія. О-

держав приречене всякої помочи з боку Українського Червоного Хреста і місій Радянської України за кордоном, які обіцяли помогти всім в переправі транспортів і посилок на Україну і безпосередньо, на адреси її громадських організацій. З сими громадськими організаціями Комітет уже зв'язав ся і вже вислав перші посилки з одежою, обувом, ліками, приладами до писання і т. п. Обдять ся заходи для приміщення за кордоном для відживи і спочинку найбільше виснажених культурних робітників. Таким чином тепер ніхто не може відмовлятися міркуванню, що мовляв не знати чи поміч на Україну дійде і в чії руки попаде. Ми подаємо всім, хто має якусь найменшу змогу помогти Україні і якусь крихту заняти ся сєю справою такі адреси, безумною певні, для посидок і запомог, для розподілення між голодними і потребу- ючими:

Українське Наукове Товариство, Київ, Велика Підвальна 36 кв. 8 в розпорядженні п. І. Ткаченко.

Українська Академія Наук, Київ, Бульвар Шевченка 14 в розпорядженні проф. Е. Тимченка і К. Чепруковського.

Медична Академія в Києві в розпорядженні Е. Г. Чернявського.

Український відділ Університету (Інститут Народної Освіти) в розпорядженні Александра Грушевського.

Національний Український Театр, Київ, Троїцька Площа в розпорядженні Івана Мариненка.

Бажана поміч поживою, одбувом, оджею, медикаментами, папером і т. д. Направляти сю поміч можна через "А.РА" і через місця Нансена. Агитуйте за поміч серед чужокраєвих організацій, за як найширшою помічю Україні, до тепер цілком в сій помочи упослідженій. Ми можемо служити всякими інформаційними матеріалами а також посередництвом передачі на Україну ріжного рода допомоги.

Адреса: Wien, IX, Porzellangasse 19/1.

За комітет:

М. Грушевський, голова в.р.
О. Олександров, заступник голови в.р.
М. Чечель, секретар в.р.
Др. Дм. Левинський в.р. скарб.
Н. Суровцова в.р.

Від Редакції "Українських Робітничих Вістей". До повисшої відозви, яку ми отримали сими днями і помістили без жадних змін в цілості, уважимо за відповідне зробити слідуючу замітку: У відозві говориться про страшну посуху і голод в південній Україні, а на кінці подається адреса, на яку треба вислати поміч, лише науковців і взагалі культурних центрів на Україні, а нема поданої ні одної адреси, на яку можна би було вислати поміч для умираючого з голоду населення в південній Україні. Очевидно, що ніхто не може мати нічого проти несення

помочи українським ученим і письменникам і сям поміч безумовно треба їм дати. Однак з відозви віденського комітету "Голодним Українцям" має ся вражіння, що сей комітет не має на цілі нести поміч умираючим з голоду селянам і робітникам в навіщеній посухою південній Україні, а істнує він лише для несення помочи голодуючій українській інтелігенції і для сїї цілі використовує страшене положення в голодуючих губерніях південної України.

БЕЗРОБІТЄ В ЕВРОПІ.

(Бюлетень федерального Департаменту Праці Зауочених Держав.)

В порівнянні з попереднім роком безробітє зменшило ся у Франції, Бельгії, Німеччині, Чехословаччині і Ірландії. За робітні відносини погіршили ся в Англії, Італії, Швейцарії, Голандії, Данії, Швеції і Норвегії.

В Англії на початку сего року робітничі юні налічували в своїх рядах знизивши міліони безробітних. 1,934,030 осіб, або ж шеста частина всего англійського робітництва не мали зовсім роботи і окрім того 315,760 робітників правильно працювали лиш "короткий час". Особливо в копальнях заліза, в залізній і сталевій індустрії, в фабриках чобіт і черевків та серед моряків і портових робітників безробітє все ще поширюєт ся. Зменшав ся воно лише в Ірландії, за винятком корабельних і механічних промислів та будівництва, в яким все ще не має роботи більш як четвертина робітників.

В французькій промисловості праця іде майже нормально. Лиш 17,404 робітники були записані в січні в бюрах посередництва праці як шукаючі роботи; десять тисяч одержувало допомогу з державних і місських фондів. В порівнянні з осеню минулого року число безробітних в Бельгії зменшило ся з 17 на 13 процент. Робота почала ся в скляній, хімічній, ткацькій і краєвській індустрії і в транспорті. Та все ще звиш сто тисяч робітників або зовсім без роботи або лиш на частинних заробтках.

В Голандії відносини неустанно погіршують ся. Безробітє захопило всі головні промисли. 82,437 безробітних зареєстровано на початку року і нема сумніви, що доси їх число збільшило ся. В Німеччині помітно було на початку року деякий застій в індустрії, який однак приходить звичайно в ту пору. Та взагалі не цілих півтора тисяч безробітних (здебільша в хліборобстві і будівельних промислах) — для індустриальної Німеччини число зовсім невелике.

Поруч з Англією найгірші відносини панують в Італії; близько пів мільона робітників зовсім безробітних і близько півтора тисяч працює лиш не цілий час. Серед безробітних нуджа, так як навіть невелику допомогу дістає лише четверта частина, а три четверті не має ніяких засобів до життя.

ЦІННА КНИЖКА.

Кожий український робітник в Канаді повинен мати в своїй бібліотеці і користати з цінного наукового твору Юлія Ліп- перта п. н.

ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ.

Книжка обнімає 400 сторін друку більшого формату, зі 112 ілюстраціями, напечатана на книжковій папері. На українську мову переклав П. Дятлів.

Ціна сїї книжки \$2.50.

Замовлення посилайте на слідуючу адресу:

J. Boychuk
80 Markham St.,
Toronto, Ont.,
або на адресу:
Ukrainian Labor News
Con Fritchard & McGregor
WINNIPEG, MAN.

Евген Варія.

ЕКОНОМІЧНО-ПОЛІТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРОЛЕТАРСЬКОЇ ДИКТАТУРИ.

Переклад П. Христюка.

(Продовжене.)

Велике значіння сільського господарства в такій дуже аграрній країні, як Угорщина, явилось потрібним утворенню окремої центральної ради для земельних справ. Вона складалась приблизно з 40 членів: представників сільсько-господарських робітників та тих промислових професійних спілок, котрі були тісно зв'язані з сільським господарством, представників сільсько-господарської продукційної кооперації, споживчих кооперативних об'єднань та сільсько-господарських спеціалістів. Центральна сільсько-господарська Рада була організована тільки під кінець Радянської Республіки, так що її діяльність не дала певного досвіду.

Висша технічна Рада була організована для вирішення технічних питань; для сїї цілі було зібрано найкращих техніків краю через те, що між останніми є дуже не багато політично надійних людей, доводиться ся вживати тут колегіальної системи. В Угорщині було організовано Технічну Раду (в кількості 60 членів) з найкращих інженерів, професорів вищих технічних шкіл і деяких представників професійних спілок; Рада поділялась на секції, відповідні до галузей промисловості. Завданням сїї

Ради було підготувати проекти рішень актуальних продукційно-технічних питань, а також вносити пропозиції про введення нових технічних винаходів, про нормалізацію, типологію і спеціалізацію продукції, про технічні основи матеріального господарства та про державні інвестиції. Члени Технічної Ради одержували, протилежно до членів інших рад, щомісячну нагороду в розмірі 1.000 корон. Для оплати спеціальних доручень передбачено було особливі нагороди. Се виняткове трактування Технічної Ради мало свій ґрунт в буржуазних звичаях технічних спеціалістів — членів Ради. Технічну Раду так само було організовано в Угорщині лише під кінець Радянської Республіки, так що і про її роботу можна сказати лише дуже мало. Але нема жадного сумніву в тому, що створення такої організації являється ся доцільним і що вона — коли не допустити в ній до систематичного саботажу, що можна досягти відповідною доброю оплатою праці — може бути дуже корисною для піднесення видатності праці.

4) Нарешті йшли місцеві Господарські Ради, організовані в окремих провінційних центрах. Вони складались з делегатів місцевих політичних рад, професійних спілок, представників великих підприємств і споживаючих організацій. Місцеві Господарські Ради працювали поруч зі згаданими вище матеріальними урядами, посилали свого представника в Комітет Висшої Господарської Ради, керувала місцевим громадським (спільним) господарством і мала право вносити до Висшої Господарської Ради пропозиції по всіх господарських питаннях.

Головною хвилю всіх центральних організацій був брак відповідних урядовців, котрі об'єднували би в собі спеціальні знання і віддавали новому суспільному устрою. Найкращі спеціалісти та організатори були, звичайно, в таборі буржуазії і тільки у виключних випадках ставали чесно на службу новому порядку.

Працівники професійних спілок, котрі знали до дрібниць основні факти відповідних галузей промисловості, розмір підприємств, технічну організацію їх і т. д., ставались взагалі неприхильно до диктатури і охотнівіше залишалися урядовцями професійних спілок, ніж віддавали свої сили на будову пролетарського господарства. Керівники і керуючі урядовці ринку країни і той факт, що диктатура повстала без попередньої революції, без горожанської війни, дає можливість перевести перебудову через те або спеціалісти з буржуазними нахилами, або робітники з дуже малою технічною освітою — в багатьох випадках одушевлені невеликий саботаж урядників і техніків, що з молоді інтелігенти, котрі не мали жадних спеціальних знань. Але в період початкової організації, котра через раптову зміну відносин прихильників комунізму, повинна була переведена дуже швидко, треба добре організованої комуністичної партії, коштами до діла лише тих людей, які мають до праці будувати її і розвивати її в робітничих матого захоплені і амбіції; для того-ж, щоб сах думку в напрямку здійснення завдань господарства для кожного місяця цілком відповідну дарської перебудови, — все се причинилось до людини, треба йти шляхом дуже повільного, що вся організація в Угорщині набрала більш бюрократичних форм, ніж в Росії та на

Коли ми порівняємо угорську організацію України і весь хід будови пролетарського господарства з таким же процесом на Україні та в Росії, то держави не можуть бути без змін переяті побачимо, що зміна і організаційна перебудова

ва відбувала ся в Угорщині більш швидким та енергійним темпом, ніж в Росії та на Україні. Всі підприємства, які підлягали по своїх розмірах виласненню, були виласнені одним заходом, тоді як в Росії та на Україні сїй процес дуже затягнув ся. Угорська організація була більш централізованою та бюрократизованою, залишала робітничим масам менше можливості для безпосередньої участі в перебудові господарства, ніж то було в Росії. Ся ріжниця полягає на ріжниці у відносинах. В порівнянні з Україною, а тим паче з Росією, Угорщина є малесенька країна — мала по числу населення, а ще менша по своїй просторі. Через се в Угорщині можна було централізувати багато сіло бути децентралізоване. Невелика простора країни і той факт, що диктатура повстала без попередньої революції, без горожанської війни, дає можливість перевести перебудову через те або спеціалісти з буржуазними нахилами, або робітники з дуже малою технічною освітою — в багатьох випадках одушевлені невеликий саботаж урядників і техніків, що з молоді інтелігенти, котрі не мали жадних спеціальних знань. Але в період початкової організації, котра через раптову зміну відносин прихильників комунізму, повинна була переведена дуже швидко, треба добре організованої комуністичної партії, коштами до діла лише тих людей, які мають до праці будувати її і розвивати її в робітничих матого захоплені і амбіції; для того-ж, щоб сах думку в напрямку здійснення завдань господарства для кожного місяця цілком відповідну дарської перебудови, — все се причинилось до людини, треба йти шляхом дуже повільного, що вся організація в Угорщині набрала більш бюрократичних форм, ніж в Росії та на

Організаційні форми одної пролетарської держави не можуть бути без змін переяті побачимо, що зміна і організаційна перебудова